

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

Vlaamse overheid

Arenbergstraat 9
1000 BRUSSEL

cjm.vlaanderen.be

De heer Karl Van den Broeck
Hoofdredacteur Apache

vragen naar/e-mail

allan.muller@vlaanderen.be

luc.delrue@vlaanderen.be

telefoonnummer

02/5534247

datum

22/08/19

Betreft: vraag om rechtzetting/recht van antwoord bij online-artikel "Expertise socio-culturele visitatiecommissies ondermaats" verschenen op de website van Apache op 13/08/19.

Geachte heer,

Wij lezen met veel belangstelling het artikel dat op 13/08 in Apache verscheen, met als titel "Expertise socio-culturele visitatiecommissies ondermaats", geschreven door Janine Meier. Wij hebben kunnen vaststellen dat het artikel niet genoeg gebaseerd is op juiste feitelijkheden en te weinig bronnen zijn geraadpleegd (facts en checks). De boodschap die door dit artikel wordt uitgedragen is onevenwichtig en nodigt uitdrukkelijk uit tot een vraag voor een recht van antwoord.

1. De titel van het artikel staat niet tussen aanhalingstekens, en wordt geponeerd als een objectieve waarheid. Dit terwijl de premisse waarop die gebaseerd is onjuist is. We verwijzen naar de resultaten van de bevraging van de Federatie, die vrij op haar website te raadplegen zijn. De stelling dat ruim 40% van de organisaties vindt dat de inhoudelijke kennis "niet op peil is" is gewoonweg onjuist en eenvoudig te weerleggen. Men komt alleen tot dit percentage als men de antwoordcategorie "neutraal" meetelt, hetgeen methodologisch uiteraard niet klopt, aangezien een neutraal antwoord noch positief noch negatief is. Kijkt men naar de grafiek op pagina 21 van de presentatie van de resultaten kan men enkel maar vaststellen dat ongeveer 23% van de organisaties het oneens is met de stelling dat de kennis van de commissies op peil was. Ongeveer 57% is het wél eens met de stelling. De rest antwoordt neutraal. Met andere woorden: de bewering dat ruim 40% van de organisaties vindt dat de inhoudelijke kennis van de commissies niet volstaat is gebaseerd op een foutieve lezing van de eigen resultaten. Een correcte lezing van de resultaten geeft een positiever en genuanceerder beeld.

In het kader van een objectieve onderzoeksjournalistiek is het belangrijk dat alle bronnen worden geraadpleegd en kritisch worden bekeken. De Adviescommissie sociaal-cultureel volwassenenwerk kreeg van de Vlaamse regering de opdracht om de visitaties van de organisaties sociaal-cultureel volwassenenwerk te evalueren. Zij organiseerde eveneens een bevraging. De resultaten van deze bevraging vindt u in het openbare evaluatierapport van de Adviescommissie. Betreffende de appreciatie van de inhoudelijke expertise van de commissies verschillen de resultaten van deze bevraging niet enorm veel met de resultaten van de bevraging van de Federatie: 59,5% van de organisaties is het eens dat de commissies voldoende expertise hadden. 10,6% van de organisaties is het hiermee oneens, en 27,7% antwoordde neutraal.

2. De auteur stelt: “Iets meer dan de helft van de organisaties werd positief beoordeeld, maar moet rekening houden met enkele aanbevelingen. Eind van dit jaar moet zicht zijn op verbetering om de subsidies niet te zien verminderen”.

Dit is evenwel onjuist en niet volgens wat in het decreet sociaal cultureel werk staat. De evolutie van de subsidie-enveloppe is een functie van zowel de visitatie ter plaatse als beoordeling van het subsidiedossier. Deze beoordeling vindt pas plaats in 2020. Een organisatie die bij de visitatie een positieve evaluatie met aanbevelingen krijgt dient een plan van aanpak in bij de subsidieaanvraag. Dit plan van aanpak wordt samen met het nieuwe beleidsplan beoordeeld. Het decreet (Artikel 5 §4) is zeer duidelijk over wat er gebeurt als er aandachtspunten blijven na de beoordeling van het plan van aanpak. **Het kan nog alle kanten op en de administratie zal uiteraard deze decretale bepalingen volgen.** Met andere woorden: de subsidie kan stijgen, gelijk blijven of dalen, afhankelijk van het advies, en uiteindelijk de beslissing van de minister.

3. Het aantal negatieve evaluaties (20%) wordt onterecht geproblematiseerd. Zonder evenwel dit te staven wordt geponereerd dat dit het resultaat is van een gebrekkige inhoudelijke kennis van de adviescommissies. We verwijzen graag nogmaals naar het evaluatierapport van de Adviescommissie, alsook naar de wetgevende context: een goed subsidiëringsbeleid vraagt om een wettelijk instrumentarium dat toelaat om organisaties te subsidiëren die een kwalitatieve, en maatschappelijk relevante werking ontplooiën. Het nieuwe decreet van 2017 komt tegemoet aan deze vraag. Het decreet vergemakkelijkt de in- en uitstroom voor organisaties. Daarnaast biedt het decreet een instrumentarium voor de evaluatie en beoordeling dat veel verfijnder is dan het evaluatiekader van het vorige decreet. Betreffende de effectiviteit van het nieuwe evaluatiekader kunnen we integraal verwijzen naar de bevindingen van de Adviescommissie: **met het nieuwe decretale evaluatiekader zijn de visitatiecommissies er in geslaagd om “grondiger te evalueren” dan voordien. Ze zijn er dan ook in geslaagd om “beter onderscheid te maken” tussen de organisaties die aan de standaard voldoen en organisaties die een inhaalbeweging moeten maken.**

4. In het artikel staat dat de visitatiecommissies zijn samengesteld uit een voorzitter en vier deskundigen waarvan twee experten uit aanverwante sectoren en twee medewerkers van de administratie. Dit is feitelijk onjuist. De visitatiecommissies zijn samengesteld uit vier externe deskundigen afkomstig uit het sociaal-culturele werkveld én aanverwante sectoren, aangevuld met een deskundige van de administratie die optreedt als voorzitter.

5. Het klopt dat globaal genomen de bewegingen (vb. Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Mobiel 21) het beter doen dan verenigingen (vb. KVLV, het Davidsfonds) en vormingsinstellingen (vb. Motief, Vormingsinstituut Rode Kruis). De visitaties suggereren mogelijk dat bewegingen zich doorgaans beter kunnen aanpassen aan maatschappelijke noden en evoluties.

Dit betekent geenszins dat het klassieke verenigingsmodel onder druk staat. Deze stelling verdient een stevige nuancering, zoals in de marge reeds in het artikel vermeld: met slechts 1 negatieve evaluatie op 6 doen de traditionele cultuurfondsen (vb. Willemsfonds, Vermeylenfonds) en de organisaties voor plussers (vb. Okra, Neos) het behoorlijk goed. De organisaties die werken rond gender (vb. Femma, Vlaamse Liberale vrouwen) of duurzaamheid/natuureducatie (vb. Oxfam Wereldwinkel, Pasar) doen het uitstekend met geen

enkele negatieve evaluatie. Algemeen gesproken zien we meer uitdagingen bij de werking van etnisch-culturele federaties en verenigingen die werken rond de thema's zorg en democratie/actief burgerschap.

6. We zouden de stelling dat burgerinitiatieven weinig toekomst hebben stellig willen weerleggen. Het nieuwe decretale kader biedt juist meer zuurstof voor burgerbewegingen en hybride vormen van organisatie! Het nieuwe decreet laat de traditionele werksoorten vallen (beweging, vereniging en vormingsinstelling) en laat organisaties toe om zelf te kiezen rond welke mix van sociaal-culturele functies (de maatschappelijke bewegings-, cultuur-, leer-, of gemeenschapsvormende functie) ze willen werken. Het eerder ongrijpbare concept van de sociaal-culturele methodiek maakt plaats voor drie sociaal-culturele rollen waar elke organisatie een werking rond moet realiseren: de verbindende rol, de kritische rol en de laboratoriumrol. De verbindende rol houdt verband met het verbinden van groepen, gemeenschappen en de brede samenleving. De kritische rol houdt verband met het in vraag stellen van waarden, normen, opvattingen, instituties en spelregels en de publieke dialoog daarover voeren en voeren. De laboratoriumrol houdt verband met experimenteren met nieuwe maatschappelijke spelregels als antwoord op complexe samenlevingsvraagstukken. Daarnaast vraagt het nieuwe decreet dat organisaties aantonen hoe hun missie en visie aansluit bij de door hun omschreven actuele maatschappelijke context. Het nieuwe decretale kader is er gekomen om de wettelijke ruimte te creëren voor een sociaal-cultureel werkveld dat dynamisch is en **betere kansen biedt** aan initiatieven die aansluiten bij maatschappelijke behoeftes.

7. Onder de hoofding “fouten rechtzetten” wordt er gesteld dat de organisaties met een negatieve evaluatie tot het einde van dit jaar de kans hebben om een reactie in te dienen. Deze passage verdient nuancering en bevat een feitelijke onjuistheid.

Betreffende het rechtzetten van fouten: Het is de taak van de subsidiërende overheid om er voor te zorgen dat de publieke middelen worden aangewend zoals voorgeschreven binnen het wettelijk kader. Gesubsidieerde organisaties moeten daarom voldoen aan een reeks decretaal vastgelegde beoordelingscriteria. De kernvraag die wordt gesteld is of de organisatie activiteiten ontplooit die vallen onder de noemer sociaal-cultureel volwassenenwerk, zoals decretaal omschreven. Daarnaast wordt er ook gekeken naar andere criteria zoals de integrale kwaliteitszorg en het professionaliseringsbeleid. De klemtoon ligt duidelijk op het aspect ‘sociaal-cultureel volwassenenwerk’. De organisaties met een negatieve evaluatie zijn zonder uitzondering organisaties waarbij op basis van de visitatie de sociaal-culturele werking in vraag wordt gesteld. Dit zijn organisaties die minimaal een onvoldoende scoren op enerzijds hun beleid met betrekking tot participatie en anderzijds het ontplooiën van een werking die rekening houdt met de sociaal-culturele functies.

Betreffende de kans om te reageren: organisaties krijgen na een negatieve evaluatie niet enkel de kans om te reageren. Ze krijgen de kans om te remediëren: na de visitatie ontvingen de organisaties een voorlopig visitatieverslag waar ze een reactie op hebben ingediend. Organisaties die na de reactiefase met een negatieve evaluatie bleven zijn in een remediëringstraject terecht gekomen waarin ze gedurende 12 maanden de kans krijgen om hun werking te remediëren. Na afloop van de remediëringperiode (dit najaar voor de meeste organisaties) wordt er een remediëringrapport ingediend. Op basis hiervan vindt er een tweede visitatie plaats. Na afloop geeft de commissie een positief of negatief advies. Enkel indien de visitatiecommissie na die remediëringperiode opnieuw een negatief eindoordeel velt, kan de Vlaamse Regering beslissen de subsidie stop te zetten (cf. decreet).

Gelet op de bovenstaande duiding en nuanceringen, en gelet op de verschillende feitelijke onjuistheden is het van wezenlijk belang om jullie lezers juist in te lichten en vragen wij om een rechtzetting.

Met vriendelijke groeten,

Luc Delrue
Secretaris-generaal